

UREDNIŠKI UVOD

Uvodnik Hrepenenje po miru je mogoče zaznati skoraj ob vsaki priložnosti. Mnoge mednarodne organizacije, države in posamezniki si prizadevajo za mirno reševanje sporov, vendar vojne in spremljajoče gorje ostajajo del človeškega življenja. Žal družba ni in po vsej verjetnosti vsaj še nekaj časa ne bo sposobna reševati različnih sporov brez spopadov in vojn, hrepenenje ostaja velikokrat neuresničeno.

Kljub temu se velja za mir resnično potruditi, vsak dan in povsod. Veliko lahko stori vsak sam, čeprav so resnična in najbolj realna prizadevanja povezana z mednarodno skupnostjo in organizacijami, ki imajo na voljo pravna sredstva. Med njimi nedvomno izstopa OZN kot formalnopravni nosilec glede na Ustanovno listino OZN in mnoge regionalne organizacije, kot so Nato, EU, OVSE, Afriška unija itn. Prav te uresničujejo pravne sklepe – resolucije v posameznih regijah. Kljub temu pa ne smemo pozabiti, da so prizadevanja posamezne organizacije pravzaprav prizadevanja držav članic. Brez njih, predvsem pa njihovih virov, bi misije ne bile mogoče. Čeprav ne govorimo o obveznem sodelovanju in nujni pripravljenosti vseh držav, pa so pričakovanja do nekaterih različna. Povezana so predvsem z razpoložljivostjo virov držav, pa tudi dojemanjem odgovornosti in zavezanosti posamezne države mednarodnemu miru in posledično varnosti. Republika Slovenija je med osamosvojitvijo in skozi zgodovino zelo občutljivo dojemala različne oblike nasilja. Zaradi travmatičnih izkušenj iz polpretekle zgodovine je z veliko razumevanja in izkušnjami vedela, kaj državljanske vojne puščajo za seboj. Tako se je že od vstopa v OZN leta 1992 dinamično odzivala na konflikte in spopade, ki so se razplamteli po koncu hladne vojne. Dodaten varnostni izziv oziroma grožnja mladi državi so bili hudi spopadi v sosednji Republiki Hrvaški in nato v Bosni in Hercegovini. Ker je bila Republika Slovenija v obdobju vzpostavljanja sodobnega obrambnega sistema, reformiranja obrambnih zmogljivosti in oblikovanja Slovenske vojske, so bila prizadevanja za doseganje miru omejena na diplomatske aktivnosti. Leta 1997 je bil storjen pomemben korak. V operacijo v podporo miru SUNRISE je bilo napotenih prvih 21

pripadnikov Slovenske vojske, ki so v sanitetni enoti ROLE 1 zagotavljali zdravstveno oskrbo enotam mednarodnih sil v Albaniji. Od tega trenutka je ob mnogih vojskah zaplapolala tudi slovenska zastava. Število pripadnikov, nameščenih na različnih misijah, se je nenehno povečevalo, uspešnih misij je vedno več in lahko ugotavljamo, da si je Slovenska vojska zagotovila veliko izkušenj, jih prenesla v svoj sistem usposabljanja in izobraževanja ter omogočila kakovostno rast na področju sodelovanja v mirovnih operacijah. Žal o tem vemo malo, v priznanjih tujim poveljnikom in pripadnikom tujih vojsk pa ne skoparijo s pohvalami.

Na podlagi prehojene poti slovenskih mirovnic in mirovnikov smo se pri oblikovanju tematske številke Biltena Slovenske vojske najprej osredotočili na izhodišča za oblikovanje celovite strategije sodelovanja Republike Slovenije v mednarodnih operacijah in na misijah, ki nam poglobljeno in vsestransko osmišljajo odločitve za sodelovanje Republike Slovenije v mednarodnih operacijah. Začenjamo s prispevkom **dr. Ljubice Jelušič**, ministrice za obrambo in nedvomno najbolj prepoznavne strokovnjakinje na področju proučevanja mednarodnih operacij v Sloveniji. Njen prispevek je zato treba razumeti v dveh pogledih: (1) izrazito teoretičnem, v katerem se posveti analiziranju terminologije s področja mednarodnih operacij v slovenskem prostoru, in praktičnem, s katerim poseže na področje oblikovanja strategije delovanja slovenskega obrambnega sistema, ter (2) empiričnem, ko se posveti razpravi o oblikovanju strategije sodelovanja Republike Slovenije v mednarodnih operacijah in na misijah. Na področju prvega dela ponudi novo besedno zvezo, ki vključuje vse dejavnosti mednarodne skupnosti na področju zagotavljanja miru in varnosti – mednarodne operacije in misije (MOM). Tako je mogoče opaziti uveljavljanje termina, ki ne bo imel predznaka katere koli izmed najpogostejše vpletenih organizacij, torej OZN, Nata ali EU, kar je verjetno nujno pri sprejemanju odločitev o aktivni zavezanosti Slovenije ohranjanju miru v regiji in svetu. Poleg terminoloških tem avtorica razkrije še svoj pogled na strategijo Republike Slovenije na področju sodelovanja pri mednarodnih operacijah in misijah. Z obsežno in zelo temeljito analizo, ki temelji na razgrnitvi najbolj temeljnih, do zdaj sprejetih in veljavnih dokumentov pri sprejemanju tovrstnih odločitev, izkaže odsotnost celovitejšega in predvsem usklajenega načrtovanja pri vprašanih sodelovanja Slovenije na mednarodnih misijah in v operacijah. Presečna analiza avtorice tako ponudi kar nekaj pomembnih in povsem realnih predlogov, predvsem pa nakaže korake, ki jih je treba storiti pri nastajanju in sprejemanju strategije sodelovanja na mednarodnih misijah in v operacijah. Prvi je bil že storjen – začela se je širša razprava, v kateri se soočajo mnenja teoretikov, praktikov in politikov, ministrica pa s svojim prispevkom nakaže prihodno dinamiko in smernice strategije.

Dr. Klemen Grošelj je teoretična izhodišča nadgradil s pogledom preoblikovanja sodobnih mirovnih operacij. Avtor v svojem prispevku vsebinsko in pomensko ločuje med izrazoma evolutivnost in transformativnost mirovnih operacij. Če velja za prvega pričakovan razvoj, v katerem je z veliko verjetnostjo mogoče napovedati prihodnost mirovnih operacij, je pri terminu preoblikovanje treba pozornost nameniti strukturalnim spremembam operacij, katerih korenine segajo v njihove konceptualne

spremembe. Iz nekoč neinteresne in vrednotno nevtralne dejavnosti so se preoblikovale v precej interesno in vrednotno pogojno dejavnost v mednarodni skupnosti. Posledičen je pojav množice tipologij operacij, ki so lastne bodisi posameznim akterjem mednarodne skupnosti bodisi strokovnoteoretičnim predpostavkam posameznih izvedencev. Vendar je verjetno resnični vzrok treba iskati predvsem v politično-operativnem vprašanju, kar vse bolj postajajo mirovne operacije. Značilno zanje postaja vse bolj prepoznavna interesna sestavina, ki jo prinašajo v njihovo strukturo posamezne države ali skupine držav. Avtor se tako utemeljeno dotakne vprašanja zlorabe termina mirovna operacija, s katerim se poskuša pridobiti tako legalnost oziroma legitimnost mnogih vojaških intervencij, ki smo jim priča danes. Vse intervencije namreč niso mirovne operacije, vse mirovne operacije pa so vendarle intervencije.

Dr. Erwin Schmidl se je v primerjavi s predhodnikom posvetil bolj evolutivnemu pogledu razvoja mirovnih operacij. S svojim prispevkom je posegel v konec 19. stoletja in predstavil kritično vrednotenje tako sedanjih tipologij mirovnih operacij kakor uvrstitev posameznih mirovnih operacij vanje. Pri svojem delu ostaja zvest dejstvu, da je pri definiranju in kategorizaciji mirovnih operacij treba izhajati iz izhodišč OZN kot temelja legalnosti in legitimnosti za takšna prizadavanja mednarodne skupnosti in posameznih držav. Obsežen pregled, ki se konča z jasnim in danes morda nepogrešljivim nastopom regionalnih organizacij, med katere uvrščamo tako Nato kakor EU, pri mirovnih prizadevanjih OZN ne posreduje dokončnega kakovostnega kategoriziranja mirovnih operacij. Mirovne operacije so bile, so in bodo verjetno tudi v prihodnosti najpomembnejše orodje zunanje politike držav ter tako hkrati najbolj učinkovito orodje mednarodnega kriznega upravljanja, zato je treba vsako mirovno operacijo vrednotiti po trenutnih razmerjih v mednarodnih odnosih in njeno uspešnost razumeti skozi določila mandata in ne skozi pričakovanja bodisi sprtih strani bodisi prizadetega civilnega prebivalstva.

Dr. Milan Jazbec se je posvetil razpravi o oblikovanju zunanje politike v funkciji razumevanja mednarodnih operacij in misij, pri čemer se je oprl na empirične ugotovitve iz slovenske prakse. Kljub morda vse bolj poudarjeni obrambno-vojaški sestavini sodobnih mednarodnih operacij in misij slednje ostajajo element in vzvod zunanje politike posamezne države, v katerem nastopa veliko drugih državnih sistemov. Celo več, če je mogoče pri načrtovanju tovrstnih dejavnosti tudi na podlagi pravnih aktov precej lahko določiti institucionalizirane sodelujoče, je mogoče v sodobnih mednarodnih operacijah in na misijah zaznati več neinstitutionaliziranih sodelujočih, med katere se uvrščajo različne nevladne organizacije, humanitarne organizacije, gospodarski sektor ter visoko specializirani posamezniki in društva za pomoč v ozko spektralnih težavah posameznikov in skupin v procesu pokonfliktne obnove. Kje je na tej premisi Slovenija? Avtor izpostavi veliko dejstev, iz katerih je mogoče definirati številne priložnosti za nadaljnje in morda poglobljeno sodelovanje slovenske zunanje politike pri načrtovanju mednarodnih operacij in misij. Pri tem iskanje primerljivih rešitev in modelov ni primerna pot, saj so nacionalne specifike prevelike. Vzpostaviti bo treba povsem svoj model reševanja te problematike, predvsem pa si na tem področju postaviti ambiciozne, vendar realne cilje za prihodnost.

Kljub pohvalam mednarodne skupnosti in posameznih držav oziroma njihovih predstavnikov, ki so sodelovali s pripadniki Slovenske vojske ter policije in drugim osebjem na mednarodnih misijah, dosežkov Slovenk in Slovencev ne smemo omejevat le na obstoj samostojne in neodvisne Republike Slovenije. Skupaj s kolegi, vojaškimi zgodovinarji z avstrijske vojaške akademije (Landesverteidigungsakademie) z Dunaja, smo se ozrli v zgodovino in izsledili zavezanost miru in nalogam vzdrževanja miru slovenskih vojakov že daljnega leta 1897, ko se je avstro-ogrska monarhija odločila za aktivno ohranjanje premirja med Grki in Turki na otoku Kreti. Čeprav je tedaj avstro-ogrski imperij imel obsežen vojaški aparat, je bil za mirovno nalogo na otoku Kreti izbran II. bataljon 87. celjskega pehotnega polka, ki je veljal za slovenskega, saj je bila velika večina vojakov v bataljonu Slovencev. Bolj kot izbira pa je zanimiv razlog – avstro-ogrski vojaški vrh je tej enoti zaupal zaradi njene vojaške odličnosti, prilagodljivosti in vsestranske vzorne urejenosti. Izbor se je izkazal za povsem pravičnega. Tako so tudi slovenski vojaki postali del mednarodne skupnosti pri reševanju vojaških spopadov in sporov. Na podlagi teh izhodišč je povsem razumljivo, da je prva, prenovljena številka Biltena Slovenske vojske posvečena dosežkom Slovenk in Slovencev v prizadevanjih za mir, ki segajo tako daleč v zgodovino.

Prvi sklop prispevkov drugega dela osvetljuje že omenjeno misijo II. bataljona 87. celjskega pehotnega polka. Da bi čim bolj verodostojno in kredibilno predstavili tedanje uspehe, je bilo vzpostavljeno sodelovanje med zgodovinarji iz Avstrije, Grčije in Slovenije. **Dr. Efpraxia Paschalidou** je kot priznana grška vojaška zgodovinarica osvetlila kandijsko vojno, vlogo Grčije in Turčije ter razloge, ki so pripeljali do nasilja na otoku. Pri obravnavanju teme je sicer mogoče zaznati grški vidik in razumevanje spopadov na Kreti, ki pa ga je treba razumeti v smislu povezanosti grške skupnosti v celinski Grčiji in etnične skupnosti Grkov na Kreti oziroma v pritisku prebivalcev na grško vlado in kralja pri organiziranju pomoči. Zanimivo pri tem je, da avtorica izpostavi predvsem versko vez kot tisto, ki združuje obe skupnosti bolj kakor etnično-kulturna podobnost. Vzrok je dejstvo, da je bila prav vera tista, ki je omogočala jasno razmejitev in razločevanje med obema skupnostma.

Mag. Irmgard Pangerl se je osredotočila predvsem na vlogo avstro-ogrske mornarice pri vzpostavljanju pomorske blokade. Konflikt na otoku je bilo treba nujno osamiti. Obe državi, Grčija in Turčija, sta namreč močno podpirali obe etnični skupini na Kreti z orožjem, strelivom, vojaki oziroma prostovoljci ter hrano. 15 avstro-ogrskih vojaških ladij različnih velikosti in razredov se je vključilo v pomorske zmogljivosti 5 evropskih velesil: Nemčije, Rusije, Velike Britanije, Italije in Francije, pri čemer so bile avstro-ogrske zmogljivosti osredotočene na nadzorovanje severne strani otoka. Območje odgovornosti je bilo približno 100 kilometrov obale. Naloga koalicijskih sil je bila nadzirati ladijski transport in zajeti ves vojaški neavtoriziran material. Uspešnost blokade se je izkazala v bistveno zmanjšanem obsegu tihotapljenja, zaradi česar so se konec oktobra 1897 avstro-ogrske oblasti odločile za umik ladjevja, svojo navzočnost pa so še naprej zagotavljale Francija, Velika Britanija, Italija in Rusija. Pomorska deblokada otoka se je končala šele decembra 1898. Zagotovljena je bila neodvisna uprava otoka, ki jo je vodil princ Jurij, grški prestolonaslednik. Ob njegovem odstopu

leta 1905 so bile ponovno obujene zamisli o združitvi Krete z Grčijo. S podpisom Londonskega sporazuma 30. maja 1913 je bila Kreti priznana združitev z Grčijo, s čimer pa ni bilo rešeno vprašanje preostalega turškega prebivalstva na Kreti.

Dr. Vladimir Prebilič je poskušal s časopisnimi viri rekonstruirati dogajanje pred, med in po prihodu z misije na Kreti. Ob uporabi sekundarnih virov avstrijskih zgodovinarjev je bilo mogoče opraviti tudi proces objektivizacije poročanja tedanjih medijev o dogodkih, povezanih z II. bataljonom 87. celjskega pehotnega polka. Odločitev za sodelovanje avstro-ogrske kopenske vojske na Kreti je bila sprejeta v vojaškem vrhu, potrdil pa jo je celo cesar. Tako kakor danes je bilo poseganje v sicer skrajno nestabilne razmere in tveganje življenj vojakov skrajno težka odločitev. Še zlasti pomembno pa je bilo, katero enoto izbrati za sicer nevojaško dejavnost, ki mora biti poleg soočenja s sprtimi stranmi sposobna tesno sodelovati s koalicijskimi partnerji. Posebna pozornost je bila namenjena poveljniku, polkovniku Antonu Guzeku. Oceno dela vojakov, njihovo doslednost, nepristranskost in spoštovanje lokalnega prebivalstva so z veličastnim slovesom potrdili tudi prebivalci. Posebej je treba izpostaviti tudi zavezanost vojakov reševanju različnih humanitarnih nalog. Čeprav bi danes tovrstne naloge označevali z drugimi pojmi, je mogoče reči, da so Slovenci, tedaj sicer v strukturah avstro-ogrske vojske, svojo nevojaško in s tem posebno nalogo, brez dodatnih usposabljanj, opravili zelo profesionalno.

Če strnemo precej obsežen opus dosežkov Slovenk in Slovencev pri prizadevanjih za prevlado miru v regijah in svetu, lahko samozavestno izpostavimo vsestranski uspeh. Da pa ne bi govoril preveč splošno in brez argumentov, si bom pri tem izposodil nekaj ugotovitev, ki nam jih ponujajo avtorji člankov drugega sklopa Biltena Slovenske vojske. Ker spada Republika Avstrija med najbolj izkušene države na področju sodelovanja v mirovnih operacijah, je **dr. Erwin Schmidl** v svojem članku osvetlil izkušnje avstrijskih oboroženih sil. Avstrija je s statusom oborožene nevtralnosti država, ki je sodelovala v številnih mirovnih operacijah. Avtor predstavi obsežen opus avstrijskih izkušenj, ki so se začele s sodelovanjem avstrijskih oboroženih sil v mirovni operaciji v Kongu leta 1960. Le 50 pripadnikov je po načelu rotacije na misiji sodelovalo vse do leta 1963. Čeprav je prav avstrijska enota doživela kar nekaj neprijetnosti (tako po prihodu so jih ugrabili pripadniki uporniške milice), se je Avstrija ob koncu misije OZN v Kongu že istega leta odločila za sodelovanje na mirovni misiji na Cipru. Sledilo je avstrijsko sodelovanje v operaciji UNTSO leta 1967. Z imenovanjem Kurta Waldheima za generalnega sekretarja OZN leta 1972 sta se sodelovanje in njena navzočnost še povečala. Leta 1972 je že sodelovala s svojim bataljonom in območjem odgovornosti po jomkipurski vojni v operaciji UNEF II. Prav tako so bili avstrijski vojaki del mirovne operacije UNDOF na Golanski planoti. Sledile so prve žrtve med avstrijskimi mirovniki, vendar se zaradi tega avstrijska prizadevanja za mir niso bistveno spremenila. Vsako leto je v mirovnih operacijah OZN sodelovalo približno 1000 vojakov, od katerih sta bili dve tretjini pripadnikov rezervne sestave. Posebno poglavje je sodelovanje Avstrije na območju Zahodnega Balkana,

kjer je bila sestavni del vseh operacij na območju takratne Jugoslavije, kar pa je vodilo v nenehno povečevanje števila nameščenih vojakov. Sodelovanje v mednarodnih mirovnih operacijah je postalo neizbežen in zelo prepoznaven del avstrijske zunanje politike.

Generalmajor Alojz Šteiner in **brigadir Alan Geder** sta v svojem prispevku predstavila prenos preoblikovanja mednarodnih vojaških operacij in misij (MVOM) na raven Republike Slovenije s posebnim poudarkom na sodelovanju Slovenske vojske. Na področju predstavitve sodelovanja avtorja posebej opozorita na vstop Republike Slovenije v organizaciji Nato in EU. To dejstvo je po njunem prepričanju mejnik, ki je neposredno povzročil povečanje vojaškega prispevka po letu 2005, ko se je število sodelujočih v primerjavi z letom 2004 povečalo za 40 odstotkov. Posledično so se povečevala tudi pričakovanja mednarodne skupnosti oziroma posameznih držav članic, k čemur je treba dodati še bistvene spremembe pri opravljanju nalog. Te postajajo vedno bolj zahtevne, tako v operativnem kakor v smislu stopnje tveganja. Po mnenju avtorjev je mogoče vse pridobljene izkušnje sodelovanja Slovenske vojske na mednarodnih misijah razdeliti v tri obdobja, pri čemer je za prvo, od leta 1997 do 2002, značilno vključevanje majhnih in preprostih modulov do vodne ravni, za drugo, od leta 2002 do 2006, postopno in vztrajno povečanje števila slovenskih pripadnic in pripadnikov na misijah ter opazen kakovostni napredek ter za tretje, od leta 2006, vključevanje v izzive celovitega delovanja v operacijah in vključevanja v večnacionalne strukture na ravni bataljonskih skupin. Takšen primer je sodelovanje z bojno skupino na Kosovu leta 2007, kjer je bojna skupina Sokol prevzela svoje območje odgovornosti ter se neposredno vključila v linijo poveljevanja in kontrole Kforja. Ob tej klasifikaciji se izpostavlja razprava o razpršenosti oziroma koncentraciji nacionalnega prispevka ter vzdržljivosti sodelujočih sil. Tovrstne pokazatelje precej relativizira podatek, da je bilo na območju Zahodnega Balkana nameščenih v povprečju 66 odstotkov nacionalnega prispevka v mednarodnih vojaških operacijah. Zato je mogoče trditi, da kljub odsotnosti strateškega dokumenta, ki bi povsem jasno določeval nacionalne prednostne naloge, na MO RS že obstajajo usmeritve za sodelovanje v mednarodnih vojaških operacijah in na misijah.

Janja Vuga in **podpolkovnik Bojan Gregorič** sta se pri svojem raziskovalno-analitičnem delu osredotočila na vprašanje civilno-vojaškega sodelovanja v mirovnih operacijah in na misijah ter za čim bolj plastično predstavitev tega, sicer precej zapletenega sodelovanja, uporabila študijo o slovenskih kontingentih 15 in 16 na Kosovu. Opozorila sta na posebnosti slovenskega modela izvajanja CIMIC, ki izpostavlja predvsem civilne funkcionalne strokovnjake, pri čemer sta izhajala iz Natovih doktrin in usmeritev, ki so temeljna podlaga tudi v Sloveniji. S tako imenovanim pilotskim projektom izvajanja dejavnosti CIMIC s sodelovanjem civilnih funkcionalnih strokovnjakov so bile izpostavljene nekatere pomanjkljivosti, ki se nanašajo na financiranje, organizacijo, priprave pred odhodom, podrejenost in delovno obleko. Vendar je vsaj začetne težave mogoče razumeti, čeprav bi bilo treba razmisliti o nekaterih predlogih izboljšav, ki jih predlagata avtorja. Še zlasti pomembno se jima zdi nameniti več pozornosti pripravam pred odhodom na misijo, tako da bi

se čim bolj jasno določila razmerja v skupini CIMIC in širše – v kontingentih SV na misijah. Z uvajanjem civilnih funkcionalnih strokovnjakov prihaja do stika dveh zelo različnih konceptov delovanja: civilnega in vojaškega. To je posebna oblika sodelovanja, v katerem bo potrebna večja mera prilagodljivosti tako vojakov kakor civilnih funkcionalnih strokovnjakov. Le z medsebojnim razumevanjem, spoštovanjem in sodelovanjem bo omogočeno doseganje ciljev celotne misije. V nasprotnem primeru bo prihajalo do nasprotnega učinka brez dodane vrednosti.

Na področju mednarodnih vojaških operacij in misij nas v prihodnje čaka še veliko izzivov. Številne pridobljene izkušnje je treba še bolje vključiti v vsakdanje delovanje celotnega nacionalno-obrambnega sistema, še več pa bi jih lahko predstavili partnerjem. Sodelovanja pri izobraževanju in usposabljanju namreč ni nikoli preveč. Premisliti je treba tudi o prednostnih nalogah naše države pri vključevanju virov na kriznih žariščih. Ne gre toliko za morda preveč zaletavo ali celo stihijsko odločanje za sodelovanje v trenutnih in prihodnjih mednarodnih operacijah in na misijah, temveč za to, da smo na podlagi izkušenj pripravljeni za prevzemanje bolj odgovornih, poveljniških nalog na misijah, kar pa je mogoče samo s sodelovanjem večjih kontingentov Slovenske vojske. Prevzemanje takšne odgovornosti bo omogočilo nadaljnjo rast slovenskega mirovništva in nadgradnjo že pridobljenih izkušenj. Nujno bo še tesnejše sodelovanje med ministrstvi za doseganje sinergije pri oblikovanju, vodenju in izvajanju operacij kriznega odzivanja. V tem primeru bo mogoče z manj sredstvi doseči več. Če bomo ob tem uveljavili še mnoge druge posebne prednosti, ki jih imamo kot država in kot posamezni pripadniki nacionalno-obrambnega sistema, med katerimi so poznavanje jezika, običajev, kulture in vere ter ustvarjen ugled v regiji, bo to dodana vrednost za vse. Mednarodna skupnost bo dosegala cilje, opredeljene z mandati, pomiritev sprtih strani v regiji, stabilen gospodarski razvoj in predvsem dolgotrajen mir. Tega si nedvomno želimo vsi. Vendar, kakor zapisano v posvetilu, je treba za takšne dosežke trdo delati. Pri tem ni bližnjic ali lažjih in hitrejših poti, saj miru ni mogoče kupiti, vsiliti ali uvoziti. Prav tako ni splošnega pravila, kako do njega priti, saj je vsak spor primer zase in ga je treba tako tudi obravnavati. Zato pri doseganju miru nista pomembni moč in velikost posamezne države, njene diplomacije ter nacionalnovarnostnega sistema. Nujno je znanje s področja upravljanja sporov, zahtevana je sposobnost empatije in s tem razumevanja specifik sporov, predvsem pa njihovih korenin, nepogrešljivo je modro in zadržano ravnanje, s čimer lahko pomirimo napetosti, zahtevani sta pravičnost in nepristranskost pri obravnavanju sprtih strani. Teh lastnosti nimajo vsi. Lahko pa trdimo, da jih je mogoče najti pri dosedanjem delu Republike Slovenije in njenih predstavnikov, predvsem pripadnikov Slovenske vojske. Ugotavljamo lahko, da je Republika Slovenija bila, je in bo tudi v prihodnje pomemben, v nekaterih regijah, na primer v Jugovzhodni Evropi, verjetno nepogrešljiv partner pri upravljanju in reševanju sporov.

Naj se ob koncu uvodnega razmišljanja zahvalim sodelavcem v uredniškem odboru, ki so ves čas podpirali in spremljali nastanek te številke Biltena Slovenske vojske, pa tudi lektorici, prevajalcem in drugemu tehničnemu osebju, brez katerih bi ta številka ne bila tako tehnično in drugače izpopolnjena. Hvala vsem avtorjem, še

posebna zahvala velja gospodu vrhovnemu poveljniku obrambnih sil Republike Slovenije prof. dr. Danilu Türku za njegova razmišljanja in ministrici za obrambo prof. dr. Ljubici Jelušič za pogled na strategijo razvoja in nadaljnjega sodelovanja Republike Slovenije v mednarodnih operacijah in na misijah. V službi miru si miru želimo tudi sami.